

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec . . . " 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravi prejemati mesečno . . . 1.70
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
 Enostolpna petlitrsna (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petlitrsna po 23 vin.
== Poslano: ==
 enostolpna petlitrsna po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Kmetijski svet.

Dunaj, 4. junija 1914.

V sredo, dne 3. junija se je zbral v državni zbornici kmetijski svet, ki šteje 84 članov. Izmed teh je 17 zastopnikov kronovin, 33 zastopnikov deželnih kulturnih svetov in kmetijskih družb, 9 zastopnikov gozdarskih korporacij in 25 od kmetijskega ministra imenovanih članov. Kranjsko deželo zastopa g. komercialni svetnik Povše, kmetijsko družbo kranjsko Hladnik, ki sta se oba seje udeležila. Od kmetijskega ministra je iz Kranjskega imenovan Rudolf Schädinger, višji logar turjaških posestev v Kočevju, katerega je pa pri tej seji nadomestoval njegov namestnik Schollmayer-Lichtenberg, vodja snežniške graščine pri Starem Trgu.

Minister Zenker je pozdravil navzoče člane, poudarjal važnost kmetijskega sveta in izrazil željo, naj bi člani posvetili svoje moči delu za kmetijstvo.

Kmetijski svet ima dva oddelka: poljedeljskega in gozdarskega. Predsednik oddelka poljedeljskega je bil soglasno izvoljen po vsikliku gospod državni poslanec, kmetijski svetnik Povše. Dokaz koliko zaupanje in spoštovanje uživa pri vseh kmetijskih zastopnikih. Ošabni so Nemci in hočejo biti povsod prvi, toda znanju in sposobnostim g. Povšeta so se uklonili in se vdali splošni želji, naj bode za nadaljnjih 5 let načelnik tako važni korporaciji v državi.

Volili so se nato razni odseki kakor: odsek za razdolženje zemljiških posestev, odsek za proučevanje vprašanja o mejnih pogodbah, o užitku, o socialnem zavarovanju, odsek za druge, odsek za preskrbo kmetijstva z električno močjo itd.

Skoraj v vseh odsekih je tudi gospod Povše član. Vsaj ga radi njegove mnogostranske zvedenosti v vprašanjih, ki se kmetijstva tičejo, povsod potrebujejo.

Dvorni svetnik Schullern je potem poročal, kako je z vprašanjem o razbremenitvi kmetijskih posestev. Razložil je, kako si misli znani narodnogospodarski pisatelj Hattinberg razdolženje. Oglasil se je predsednik nemškega kulturnega sveta na Češkem Zuleger, ki je izrazil željo, naj bi se temu vprašanju večja pozornost posvetila. Posestva se vedno bolj zadol-

žujejo. Kredit je postal zlasti lani silno drag. Kadar se zbere vendar državni zbor, naj bi se pečal predvsem s to zadevo.

Sekcijski načelnik Seidel je poročal o načrtu postave o električnih napravah. Ministrstvo za javna dela zahteva v enem mesecu od kmetijskega ministra, naj naznani svoje mnenje o tem zakonskem načrtu. Kmetijsko ministrstvo pa želi zvedeti, kaj zastopniki kmetijstva o tem načrtu mislijo. Zuleger želi, naj bi se načrt poslal tudi poveljnim korporacijam za kmetijstvo, da povedo svoje mnenje. Se sprejme.

Ko je potem pričel zborovati posebej poljedeljski oddelak, prevzame predsedstvo g. Povše, se zahvali za zaupanje, povdarja veliko važnost kmetijskega sveta, ker stojimo pred novimi carinskimi nagodbami. Kmetijstvo potrebuje varstva. Industrijski krogi pa zahtevajo, da se edino nanje ozira. Pred kratkim je narodno gospodarski profesor Philopovich spisal članek o carini na žita, v katerem članku kaže posebno nasprotnost kmetijskim težnjam.

Dvorni svetnik pl. Kadich poroča o vnovčevanju živine. Pred leti se je skušalo teleta pred mesarskim nožem obvarovati s premijami za lepa teleta. Sedaj pa vnovčevalnica posreduje prodajo telic posestnikom, ki se pečajo z vzgojo mlečne živine. Poraba mesa pada. Tovarne ne delajo toliko, kakor pred leti. Delavci ne zaslužijo toliko in ne morejo kupovati mesa. Sedaj je mesečno precej manj živine na dunajskem trgu, kakor leta 1911. V Galiciji je bila lani povodenj. Pridelki so bili slabi. Zato je v Galiciji število prašičev zelo padlo. To se pozna na dunajskem trgu. Iz Nemškega se pa pripelje vsak teden približno 2000 prašičev, vključno visoki carini. Nemški prašiči se kupujejo radi tega, ker so krmljeni bolj s suho krmo in dajo zato boljše meso nego naši boli z mokro krmo pitani. Vnovčevalnica za živino je lani od 1. maja do konca leta kupila 22.000 živali, letos v 2½ mesecih že 11.000. Vnovčevalnica se je dobro izkazala, pa se bode še bolj razvila. V Bukovini posojuje vnovčevalnica kmetovalcem za nakup živine, kateri znesek se potem v obrokih vrača. Mesarji zahtevajo vedno večje dobičke. L. 1906. so plačevali živino po 78 K za 100 kg žive teže, prodajali so povprečno po 1 K 84 h 1 kg mesa. Leta 1913. so plačevali za 100 kg žive teže 91 K 84 h, cena mesu je pa bila 2 K 12 h. Leta 1914.

velja 100 kg žive teže 84 K, cena mesu pa 2 K 08 h. Torej vedno večji razloček med nakupovalno in prodajalno ceno.

Gospod Povše se zahvali referentu za podučljivo poročilo in prosi, naj bi se priobčili nabrani podatki, da občinstvo izve, kje je iskati odruhov. Izraža nadalje željo, naj bi se prihodnjega leta štela uradno živina. Delavski in obrtni krogi vedno trdijo, da v Avstriji ni dovolj živine, da domače kmetijstvo ne more zadostiti potrebam občinstva in kažejo na l. 1910., v katerem se je pokazalo res manjše število živine, kakor pred 10. leti. V zadnjih letih je pa prav gotovo število živine tako poskočilo, da je več, nego leta 1900.

Sekcijski načelnik Seidler izjavlja nato, da se dela pri kmet. ministstvu na to, da bi se vršilo štetje živine v prihodnjem letu. Posestnik iz Moravskega dr. Seidl pravi: statistika o žitnih pridelkih je pomanjkljiva. Žitne cene so sedaj silno visoke, toda od tega nima kmetovalec nič, ker je svoj pridelek že prodal, prodal bi ga pa ne tako hitro, ko bi imel gotove podatke, koliko se je žita pridelalo in bi mogel potem sklepati, če bode žita dovolj ali ne. Sekcijski načelnik Seidler pove, da dela v kmetijskem ministstvu 5 mož za statistiko. Toda številke so izračunane na podlagi cenitve, kajti da bi se natančno dognalo, koliko hektarjev je vsako leto obsejanih z jednim in drugim žitom, zato kmetijsko ministrstvo nima sredstev. Tudi bi morali dognati, kolike zaloge, da imajo posamezni posestniki in trgovci. To je pa silno težavna stvar in bi se brez posebnega zakona ne moglo doseči.

Grof Attems pove, kako so nezanesljivi podatki v poročilih o žetvi. Na Štajerskem je navedeno, da se pridelala na ha 10 kvintalov pšenice. On pa ve za veliko posestnikov, ki pridelajo 25 in celo 30 kvintalov na ha.

Nek član se boji, da bi davčna oblast, če bi zvedela za natančne podatke posestnikov, koj dotičnega višje obdačila. In ta strah bi oviral, da bi se ne mogli dobiti zanesljivi podatki.

Zuleger pa je mnenja, da morajo davkoplačevalci v komisijo za osebno dohodnino voliti take zastopnike, ki bodo vedeli in hoteli varovati njihove koristi. Kmetovalci ni treba ničesar skrivati. Ako bi mu res dobro šlo, bi ne bil tako zadolžen. Sicer pa morajo tudi kmetovalci vedeti, kakšne dolžnosti imajo do države. Koliko denarja se izmeče za razne nepotrebne stvari! Naj se da tudi nekaj za potrebne stati-

stične podatke. Tudi če bi kmetovalci sami zložili par kronic, da se obvarujejo škode mnogih milijonov, bi ne bilo škode.

Član dr. Holy opozarja, da je treba pri živini vpoštevati, da so cene za kožo poskočile v zadnjih letih za 70%. Torej imajo tudi vsled tega mesarji večji dobiček.

Govorilo se je tudi o tem, kako bi se kmetovalcem, zlasti kmetijskim za drugim omogočilo za vojno preskrbovati njihove potrebe. Nasprotniki predbacivajo že sedaj, da vojna uprava kmetovalcem potrebe predrago plačuje, vsled tega so cene poskočile. Škodo imajo tisti, ki za državne potrebe največ plačujejo. Zadnje delegacijsko zasedanje pa je pri obravnavi o dajatih za vojno dokazalo, da take trditve niso resnične. Marveč vojna uprava je vedno ceneje in bolj izhajala, če je naravnost od producenta kupovala. Nekako ob 2. uri popoldne se je posvetovanje zaključilo.

Hrvatom in Slovencem v Pulju.

Pulj, 4. junija 1914.

Pred nami leži glasilo c. i. kr. mornarice »Polaer Tagblatt«. Iz lista posnemamo, da je postavila skupina mornaričnih, vojaških in državnih uradnikov za volitev v nedeljo, 7. junija v splošni kuriji svojega lastnega kandidata v osebi vpokojenega mornaričnega nadkomisarja Henrika Riviza. Kandidata izrečno priporoča pristaniški admiralat.

List apelira v svojem tozadevnem članku na vse sloje v Pulju, tudi na delavca c. i. kr. pomorskega arsenala, kar se nam zdi v danem trenutku prav posebno neokusno, ker zadobiva stvar s tem kaj čudno ozadje. Tudi apel na konsumente je sestavljen v precej čudnem slogu. Člankar se potem obrača prav s posebnim povdankom na puljske Nemce in naglašja, da se je pri izbihi kandidata stranka ozirala prav posebno nanje in da jim je kolikor največ mogoče olajšala nastop za novo nemško politiko na jugu. Člankar povdarja, da je odvisen razvoj nemške manjšine v Pulju edino od tega, če se Nemci naslonijo na to stranko mornaričnih, vojaških in državnih uradnikov. List povdarja, da je kandidat Rivavic zmeren Italijan (pravzaprav poitalijančen Slovenec) in zmožen občevalnega jezika in istrskega dež. zboru. S tem stavkom ta skupina naravnost odreka ravnopravnost Hrvat-

LISTEK.

Dodatek k spisu: Svetogorska slika matere božje in starinar Gyra.

Gyrov odgovor na izjavo goriškega kneznadškofa.

Gyra se kaj rad pohvali, da je »dober kristjan«. Že v svojem spisu z dne 15. februarja 1909 je predložil sam zadevo kneznadškofu z naslednjimi besedami: »Kot dober kristjan — kakor je taka vsa moja družina, — izročam vse te moje izjave Vaši Prezvišenosti, kneznadškofu goriškemu; mons. Sedeju, da preiščete, kako stoje stvari v tem oziru. — Pričakujem odgovor do 22. (!) februarja 1909 (!). Če ne, sem prisiljen izročiti jih drugam!« — Torej Gyra je kot »dober kristjan« kar diktiral svojemu škofu, naj se v sedmih dneh (!) zadeva pravilno in strokovno preišče. Umevno, da je nadškof v svojem pismu z dne 21. februarja 1909 to odklonil, ker se sam osebno ne smatra za to kompetentnega. Pač pa je zadevo poveril strokovnjakom v preiskavo. Ti so že opetovano (l. 1909. in 1912.) od raznih strani stvar pojasnili, kar se je tudi v goriških listih objavilo. Letos pa, ko je začel Gyra

zopet javnost begati, je kneznadškof sam objavil rezultat preiskave, ki so jo verodostojni strokovnjaki izvršili.

Gyra se je pa ob tej priliki v svojem binkoštnem letaku z dne 30. maja 1914 zagnal zato v kneznadškofa, ki je vendar storil, oziroma po drugih preskrbel to, za kar je Gyra sam prosil. Kje je sedaj, g. Gyra, »dober kristjan«? Brezstridno pogreva v letaku, da se je 1. februarja 1909 pokazala podtaknjena podoba, ponavlja obrekovanje o podkupovanju, zaganja se v bivšega kneznadškofijskega tajnika dr. Jos. Ličana, ki je Gyri karte zmešal, itd. Torej zopet stari zistem! — Vprašamo cenj. bralce, je li smatrati takega človeka resnim, ki skrje kakor noj glavo v pesek, da ne vidi in ne sliši, kar so drugi proti njemu med tem jasno dokazali? Neprestano se je od Gyrove strani provocirala cerkvena oblast, naj se tudi ta uradno izjavi. Tako n. pr. je pisal »Corriere Friul.« z dne 24. novembra 1911: »Čudno je pač, kako zamore pustiti prav tisti, ki bi moral braniti vero (!) te nadškofije, da obstoji le sum, da kdo . . . goljufa vernike! Mi hočemo upati, da se bo Nj. eksc. mons. nadškof živo zavzel za to nad vse važno (!) vprašanje, tako da nam med tem ne ostane drugega, ko čakati na rezultat.«

No, rezultat je objavljen, nadškof je govoril, — a kdo je prvi, ki meče kamenje

na cerkvene osebe? — Gyra! In sicer kot »dober kristjan«!

Še enkrat c. kr. centralna komisija.

Z visokega sodnega stola je Gyra v svojem binkoštnem letaku, 30. maja 1914, razsodil, da je bila prava svetogorska slika pred par leti (»fino a pochi anni or sono«) izgotovljena. Kaj pa pravijo strokovnjaki v starih umetnostih? Posrečilo se nam je dobiti izvirni zapisnik ali »strokovno mnenje« dunajske centralne komisije glede osebne ogleda svetogorske slike. Dne 17. avgusta 1912 so si skupno ogledali na licu mesta sliko ti-le gospodje:

C. kr. generalni konservator, vseučilišni profesor dr. Maks Dvořák, ki je obenem predstojnik umetno-historičnega zavoda c. kr. centralne komisije na Dunaju. Ta gospod, ki je slovita kapaciteta glede zgodovinskih in umetniških spomenikov, je spodaj stoječe »mnenje« sam lastnoročno sestavil, čemur sta pritrčila tudi še dva druga splošno priznana strokovnjaka, namreč g. prelät Karl Drexler, korespondent c. kr. centralne komisije in c. kr. arheološkega zavoda na Dunaju in pa g. profesor dr. Jos. Mantuani, vodja deželne muzeja v Ljubljani, član

spominskega sveta c. kr. centralne komisije.

Ta uradna preiskava centralne komisije je docela ugotovila rezultat nadškofijske komisije z dne 17. aprila 1909, pri kateri je bil navzoč tudi deželni konservator prof. dr. Gnirs.

Da se čitatelji prepričajo o Gyrovi predrznosti, navedemo doslovno v prevodu cel zapisnik:

Mnenje

glede milostne podobe v frančiškanski cerkvi na Sveti Gori pri Gorici.

V frančiškanski cerkvi na Sveti Gori pri Gorici nahajajoča se milostna podoba je slikarja iz prvega četrtletja 16. stoletja, kar se dá iz sloga in iz tehnične izvršbe posneti tako, da je vsak dvom izključen. Ta ugotovitev podaja dokaz, da je svetogorska slika ona, ki jo je patrijarh Grigori l. 1544. daroval, ker se ne more trditi, da bi pri poznejši izmenjavi na mesto darovane slike prišel starejši, pred letom 1544. izgotovljen posnetek.

Slika je dalje ista, ki je bila leta 1717. kronana, kar dokazuje lesen pridatek, ki se ga je postavilo v to svrhu nad glavo Matere božje, kakor tudi to, da se popolnoma viemajo

skega in slovenskega jezika v istrskem deželnem zboru z dosedanjim italijanskim jezikom, katerega imenuje list občevalni jezik istrskega dežel. zbora. Toda ta jezik nikakor ni določen kot poslovni jezik, marveč ga le Italijani za to smatrajo in hočejo uveljaviti. — Kolikor so nam znane razmere v Pulju, pri volitvi v splošni kuriji, katere se vrši v nedeljo, dne 7. junija, Hrvati sploh ne računajo na zmago. Postavili so svojega kandidata le kot števnege, da tako spoznajo natančno svojo moč za nadaljne ukrepe. Nastop uradniške stranke to pot hrvatski stranki ne more škodovati. Način pisave puljskega nemškega dnevnika pa mora biti vsakakor merilo, kako bo ta stranka nastopila pri deželnozborski volitvi dne 30. junija v po kompromisu Hrvatov odločenem okraju, kjer kandidira hrvatska stranka blagajnika »Istrske posojilnice« g. Stihoviča.

Iz vsega se vidi, da morajo istrski Hrvati in Slovenci in sploh vsi Slovani to pot z vsemi svojimi silami združeni nastopiti za kandidate, katere je postavilo »Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri«. Ravnotako je pa tudi dolžnost, da gredo vsi istrski Hrvati in Slovenci brez razlike stanu v boj za one kandidate, katere so postavili pododbori omenjenega političnega društva tam, kjer »Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri« ni postavilo svojih oficijelnih kandidatov. Če se je topot že vse zaklelo proti istrskim Hrvatim in Slovincem, je tem potrebnije, da pokažejo svetlo, da se iz svoje zemlje ne puste kratkomačno pregnati in da so v stanu to zemljo braniti! Tudi uradniki slovenske narodnosti morajo storiti svojo narodno dolžnost, naj vlada in mornarica postavljata kateregakoli svojega kandidata. Volitev je tajna in svobodna! Na naslov mornarice, katere iskreni prijatelji smo Slovenci, pa povemo čisto odkrito, da bi ravno njej patriotični in gospodarski oziri morali narekovati parolo, podpirati hrvatske kandidate, ne pa postavljati lastnih kandidatov v osebi »zmernih« Italijanov, ki hočejo zasigurati »razvoj nemške manjšine«.

Viharna seja hrvaškega sabora.

Hrvaški sabor se je v seji 4. t. m. pečal s polomom hranilnice v Karlovcu. Seje se je udeležil tudi sekčni načelnik pl. Fodroczy. Koalicionalni Paleček poroča o sklepu pet. odseka, ki je sklenil pozvati deželno vladu, da naj najstrožje nastopi proti vsem, ki so odgovorni za polom karlovske hranilnice, ki, kakor se je dognalo, dozdaj, dolguje 6.300.000 K. Na reeskompt odpade 3 milijone, vlagateljem pa dolguje 3 milijone 300.000 K. Govornik se peča z razmerami bank na Hrvaškem in priporoča, da bi bilo dobro, če bi hranilnice del svojih kapitalov nalagale v državnih popirjih, osobito v rentah, ker bi tako tudi država lažje dobila denarna sredstva. Starčevićanci kličejo: »Še to manjka, da bi kupovali ogrske rente, ki so brez vsake vrednosti!« Paleček se peča z razmerami denarnih zavodov in izjavi, da bi bilo dobro, ko bi denarni zavodi sami ustvarili kako kontrolo, da se preprečijo ta-

pritrditveni klini z dotičnimi luknjami na prvotni kroni, ki se hrani v samostanu ter je zaznamovana z začetnimi črkami darovateljice A. C. V. S. (Ana Katarina von Schellenburg), z grbom vatikanskega kapitlja in družine Sforza, kakor tudi z letnico 1716.

Slika se je ohranila v slabem stanu in je močno popačena s starimi nespretnimi popravili. Nujno je potrebna strokovna jaska utrditev slike in zelo je želeto, da se odstrani, kar se je pozneje barvalo. Šele po končanem tem delu se bo dalo določiti, kateremu beneškemu mojstru iz prvega četrtletja 16. veka slika pripada, ki kaže na nedotaknjenih krajih znatne umetniške kakovosti.

Te tu popisane ogledne podatke so trije podpisani komisijončno ugotovili na podlagi autopsije (osebnege ogleda) dne 17. avgusta 1912 na licu mesta na Sveti Gori pri Gorici. Dunaj, 22. avgusta 1912.

Prof. dr. Maks Dvořák l. r. generalni konservator in predmetno-historičnega zavoda c. kr. centralne komisije za ohranitev spomenikov.

Se strinjam!

Gorica, dne 24. avgusta 1912

Prelat Karl Drexler l. r., ofesor v pok., korespondent c. kr. centralne komisije in c. kr. arheolog. zavoda na Dunaju.

ki dogodki, kakršne so konstatirali pri karlovske hranilnici. Sabor naj se zavzame za to, da ne pride do konkurza karlovske hranilnice, ker bi to pomenilo katastrofo za velik del dežele. Besedo ima zdaj državni pravnik Dr. Lukinić, sodi, da se o saniranju hranilnice ne more govoriti. Hranilnica mora iti v konkurz ali pa likvidirati, druge poti ni. Konkurz bi ne uničil samo karlovske hranilnice, marveč bi potegnil s seboj celo vrsto drugih manjših zavodov, mirna likvidacija bi rešila vsaj del vlog. Sabor naj se izjavi za mirno likvidacijo. Ko govori še Radlić, izjavi sekčni načelnik pl. Fodroczy, da je storil državni pravnik svojo dolžnost in da se bo proti tistim, ki so krivi, najstrožje postopalo. Vlada bi omogočila mirno likvidacijo z vlogo, tudi avstro-ogrška banka bi prispevala 400.000 K, a vlagatelji morajo opustiti 50% svojih zahtev. Pravaš Novak trdi, da so tudi okrajni načelniki denar občin nalagali v nevarnih zavodih. Govornik je čul, da je tudi I. hrvaška hranilnica izgubila pri zagrebškem parnem mlinu 2.000.000 K. Govori se, da tudi ta zavod slabo stoji. Ta izjava povzroči v zbornici vihar. Poslanci kličejo: »Sramota! Tako se izpodkopa kredit dežele. V saboru se ne sme tako govoriti.« Predsednik zvonil v govorniki ukori. Ker se vihar ne poleže, prekine sejo. Ko je zopet otvoril, izjavi, da protestira, ker je Novak govoril proti najrazširjenemu, najstarejšemu in največjemu zavodu Hrvaške, ker se tako oškoduje kredit cele dežele. Novak nadaljuje svoj govor in izjavi, da je samo konstatiral, da je izgubila hranilnica pri zagrebškem parnem mlinu 2 milijona kron. Govorila sta še Jalžbetič in dr. Pavelić, ki je pozval vladu, naj najstrožje nastopi proti ravnateljskemu svetniku baronu Vranicsanyju in proti Türkovi zapuščini, ki se imata Karlovske hranilnici zahvaliti za svoje premoženje. Sabor je nato sprejel predloge peticijskega odseka.

Vstaja v Albaniji.

Zmešnjava v Draču.

Iz Rima se preko Berlina poroča, da knez pogajanj kontrolne komisije z vstaši ni smatral za resna in jih je le za to izrazil, da dobi čas za akcijo. Kontrolna komisija ne bo nadaljevala pogajanj z vstaši, dokler knez obvezno ne izjavi, da se hoče z vstaši sporazumeti. V njegovi okolici se govori, da hoče vstašem dovoliti kratek rok, da odlože orožje in se vrnejo v svoje vasi, če tega ne store, jih s silo razoroži. (Bo zelo težko šlo!) Dohod avstro - ogrske eskadre s petimi velikimi vojnimi ladjami je baje kneževu samozavest zelo dvignil. Anarhija je pa medtem v Draču popolna, ker nihče ne ve, kdo ima pravico, da ukazuje, ali knez, ali ministrstvo ali kontrolna komisija. Avstro-ogrski in italijanski poslanik izdajata brez vsakega sporazuma povelja in protipovelja. Če bi tudi vstaši ne stali pred Dračem, bi bil položaj nevzdržljiv. Italija je protestirala, da bi odposlali pred Lješom zbrane katoliške Albance proti vstašem. V kritičnem položaju je knez mislil, da je najboljši izhod, da je imenoval inozemskega polkovnika

Thomsona za armadnega poveljnika, ki je pri vseh strankah priljubljen. Knez ga je imenoval za poveljnika v Draču, nato mu je pa hotel poveriti mesto Essad paše. Thomson je ponudbo sprejel, a mora urediti prej svoje razmerje do generala De Weera, s katerim sta sprta. Knez je generala De Weera pozval k sebi in mu predlagal, naj gre v Skader organizirat orožnike. General De Weer je pa ponudbo odklonil, se pritožil pri kontrolni komisiji in je ostal v Draču, vsled česar polkovnik Thomson svojega mesta ne more nastopiti.

Arnautske čete

pod poveljstvom Budkasa so zažgale dve grški vasi v južni Albaniji in zasedle strateško važne griče in vrhove pri Greimosu.

Nemčija in Anglija

sta sklenili, da odpošljeta vsaka po eno vojno ladjo v Drač. V Rimu sodijo, da to še ni mednarodna okupacija, pač pa prvi korak do nje. Rusija in Francija bosta sledili zgledu Anglije. Vsaka vojna ladja bo imela vkrcanih 250 do 300 vojakov za okupacijo Albanije.

Pogajanja med vstaši in mednarodno kontrolno komisijo v Draču brezuspešna.

Z Dunaja se poroča, da se je dne 3. t. m. popoldne pričela pogajati v Šijaku z vstaši mednarodna kontrolna komisija. Pogajanja so ostala brezuspešna, ker se voditelji gibanja skrivajo in hočejo pogajanja zavlačevati. Ne ve se še, kaj da s svojo taktiko zasledujejo. Mednarodna kontrolna komisija se je vrnila v Drač. Berlinski »Lokalanzeiger« poroča iz Drača, da se je mednarodna komisija dne 3. t. m. ob 2. uri 20 minut podala v Šijak, vrnila se je pa ob 7. zvečer nazaj v Drač. Vstaši vzdržujejo svojo prvo zahtevo, da hočejo mohamedanskega kneza ali kakega turškega glavarja, v ostalih točkah so pa voljni, da odnehajo. Komisija smatra svoje delo za končano in je o tem tudi knezu obvestila. Popoldne je knez vrnil obisk avstro - ogrskemu admiralu na krovu Tegetthoffa, kjer se je mudil s kneginjo skoraj tri ure. Kakor poroča »Agenzia Stefani«, ostanejo avstro - ogrske vojne ladje Viribus Unitis, Tegetthoff in Zriny do sobote zjutraj v Draču.

Položaj v Albaniji v laški luči. — Vstaši naskočijo Drač. — Srbi podpirajo vstajo?

Bruno Astori, poročevalec »Piccola«, javlja iz Drača, da mu je laški poslanik Aliotti dejal, da je Essad paša popolnoma nedolžen. — V Rimu so glede internacionalne intervencije zelo skeptični. Ako intervencije ne bo, pa naj se sploh nobeden ne vmešava, zakaj Italija noče z Avstrijo skupno pacificirati dežele. V Rimu opozarjajo tudi na zbiranje srbskih čet ob meji in menijo, da ne bi bilo nič čudnega, če bi Srbija posegla vmes, ker albanska anarhija tudi njo občutno zadeva. — Pogajanja med vstaši in internacionalno komisijo v Šijaku so se popolnoma razbila. Vstaši zahtevajo odstop Wieda in se pripravljajo na naskok na mesto. Princ je dal zgraditi obkope. — »Šudslavische Correspondenz« poroča, da sta Arif Hikmet in Gemal bej, ki vodita vstajo, zbrala rebele okoli Debra in da so jih srbske oblasti preskrbele z živem. Srbi so tudi Arifu dovolili nabirati mohamedanskih prostovoljcev v srbskem ozemlju. — Če je to res, dobiva albanska vstaja jako resno lice.

SRBIJA.

Srbija je znatno pomnožila vse posadke ob albanski meji. Za slučaj potrebe se mobilizuje cela moravska divizija. Položaj je silno kritičen. Mohamedanski vstaši bodo koncentrično korakali proti Draču. Vstaši se priznavajo za pristaše Essad paše, s čimer je ovržena laška trditev, da je Essad paša nedolžen.

CESAR POMOŠTIL TISZO IN RAKOVSKEGA RADI DVOBOJA.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je cesar uvedel abolicijo v kazenskem postopanju proti Tiszi in Rakovskemu radi dvobojnega prestopka.

OŽJA VOLITEV V ŽUMBERKU. Mladočehi proti sklepu strankinega vodstva voliti narodnega socialca. — Socialni demokrat propadel.

Včeraj je bila ožja volitev za Švihov mandat. Ker je mladočeška eksekutiva sklenila, naj mladočehi volijo češko - socialno demokratskega kandidata Krejčija, je velika javnost sodila, da je Krejčijeva izvolitev zagotovljena. Volitev je pa presenetila javnost, ker je bil izvoljen narodni sociallec Netolický s 4411 glasovi, češki soc. dem. Krejči je pa propadel s 4075 glasovi. Mladočeški volilci, osobito obrtniki, niso sledili paroli stranke,

marveč so se ali volitve vzdržali ali pa volili narodnega socialca. Češki realisti kakor tudi češki krščanski socialci so večinoma volili narodnega socialca. Izid volitev je občuten poraz mladočeške politike. Mladočehi so namreč povzročili Švihovo afero, ker so upali iz škandala pridobiti, a niso prišli v Žumberku niti v ožjo volitev. Po volitvah so se vršile v Visokem Mytu hrupne demonstracije. Policija je zaprla 40 demonstrantov.

CISLITVANJA IN OGRSKA.

5. t. m. se predlože ogrski zbornici zakonski načrti o pogodbi z Avstrijo o obojestranski pravni pomoči in o izvedbi razsodb kakor tudi o odgoditvi uveljavljenja civilnopravnega reda.

ZA OTVORITEV POLJSKE RUDARSKA AKADEMIJE V KRAKOVU

oktobra 1914 se je zavzel minister javnih del dr. Trnka, četudi lastno poslopje še ni zgrajeno. Prvi dve leti bo nastanjena akademija v najetih prostorih.

ANGLEŠKI KRALJ NE OBIŠČE NADVOJVODE PRESTOLONASLEDNIKA FRANC FERDINANDA?

Londonskim poučenim krogom ni nič znano, da obišče kralj Jurij v Konoپیštu nadvojvodo prestolonaslednika Franc Ferdinanda. Tozadevna praška poročila so maloverjetna, ker letos kralj že z ozirom na težaven notranji položaj v Angliji ne namerava potovati v inozemstvo.

IZJEMNA POSTAVA PROTI SUFRAGETAM.

Iz Londona se poroča, da namerava vlada parlamentu predlagati, naj se oblasti pooblaste, da smejo tiste sufragetke, ki razgrajajo, izgnati. Javno mnenje je proti sufragetam zelo zaveto. V Belfastu sta dve sufrageti napadli dva šefredakterja, ker sta proti stremljenju sufraget nastopila. Neka sufrageta — velikanka, je zgrabila šefredakterja »Belfast Telegrapha«, ga vrgla s stola na tla, njena tovarišica ga je pa z neko tekočino po glavi polila. Nato sta udrli v uredništvo »Belfast Newsa«, kjer sta šefredakterja tako pretepli, da leži bolan. Sufrageti so zaprli.

Dnevne novice.

+ Zmaga S. L. S. Dne 4. junija so se v mestu Višnjigori vršile volitve v občinski zastop. V vseh treh razredih so izvoljeni somišljeniki S. L. S. Kljub intenzivnemu delu liberalcev pred volitvijo, so na dan volitve liberalci obupali, vrgli puško v koruzo in ni niti eden prišel na volišče. Naši volilci so skoro vsi došli. Tudi če bi se bili liberalci udeležili volitve, bi imeli mi dv tretjinsko večino.

Žalostno občinsko gospodarstvo v Postojni, ki je dalo povod sklepu deželnega odbora, da se stavi predlog na razpustitev gospodarskega odbora in nastanitev gerenta, ki bi zavožene občinske zadeve spravil zopet v red, hočejo liberalci zakriti z zabavljanjem čez deželni odbor. Potoke črnila porabijo za to, da bi dokazali, da sklep dež. odbora ni bil formalno pravilen. A to prizadevanje je zastoj. Kajti v seji dne 23. maja je deželni odbornik dr. Triller predlagal, da se naj razveljavi sklep na razpust z dne 18. maja. Razveljaviti se more samo veljaven sklep. Dr. Triller je sam kot jurist smatral sklep za veljaven, kot liberalen politik pa seveda svobodno miselno lahko drugače trdi. Pa to nič ne izpremeni na stvari. Zakaj ves liberalni tabor kot grob molči o postojnskem mestnem gospodarstvu? Zakaj se molči tudi o računu, kako se je oddajala zgradba elektrarne? Liberalni preroki se naj brigajo vendar za svoje zadeve in pojasnijo svetu to, kar so dolžni dati na vednost svojim volilcem! S psovskami na deželne odbornike, ki so le storili svojo dolžnost, ne bodo liberalci premotili javnega mnenja, ravno tako, kakor jim nihče ne verjame, da pristaši S. L. S. v Postojni ponoči sami svoje hiše onemadežujejo!

+ Zanimivo priznanje. Ko je graški advokat dr. Hochenburger postal justični minister, se zlasti slovenski krogi temu niso mogli načuditi, kajti dr. Hochenburger je bil širši avstrijski javnosti precej neznana oseba. Splošno se je sodilo, da se ima za svoj zlasti ministrski frak zahvaliti osebnemu prijateljstvu ministrskega predsednika grofa Stürgkha. Sedaj pa je poslanec dr. Steinwender dvignil zaveso: V binokostni številki »Neues Wiener Tagblatt« je dr. Steinwender izdal, da je dr. Hochenburger oče znanega binkošnega programa Nemcev, ki da ga je on sestavil in redigiral, strankarski shod Nemcev v Lincu o Binkošnih leta 1899 pa kot ideal nemško - nacionalnega

Slov. Straža potrebuje pomoči!

stremljenja sprejel in kot program za svoje narodno delovanje proglasil. Sedaj vemo, zakaj so Nemci ravno dr. Hohenburgerja kontrabantirali v inistrstvo! Sedaj je razumljiv tudi pogum, ki ga razvija nemška birokracija, odkar je Hohenburger minister, ko čisto neprikrito gazil narodne pravice nemških narodov, brez strahu in brez kazni! Sedaj pa tudi vemo, zakaj so Nemci tako skrbno čuvali to skrivnost. Kakšen polom bi nastal med Nemci, ako bi se o kakem slovanskem ministru moglo kaj podobnega trdit! Pri Nemcih pa to ne ženiira in Slovan tudi tako debele požira! Prav, ker boljšega ne zasluži!

+ Spominske slavnosti 500letnice vstoličenja zadnjega koroškega kneza v slovenskem jeziku naj se kolikor mogoče povsod vrše v nedeljo, dne 5. julija. Ta dan žrtvujte narodnoobrambnemu delu! Kjer žele govornikov, naj se takoj obrnejo na Slovensko krščansko-socialno zvezo v Ljubljano. Vse podatke za slavnost pa ima itak Vestnik S. K. S. Z. **Društva iz ljubljanske okolice, kamniške okolice in iz krajev, ki imajo blizu na železniške postaje ob gorenjski, dolenski in notranjski progi, naj pridejo 5. julija na veliko slavnost in na tabor v Ljubljano!**

+ Dr. Triller in Lavrenčič imata v nedeljo shod v Postojni. Ravno prav! Dr. Triller bo lahko kot ljubljanski podžupan poročal o skrajno zavoženem mestnem gospodarstvu ljubljanskem. Dr. Triller bo lahko povedal, da Ljubljanci še danes ne bi vedeli, koliko milijonov dolga imajo, ako ne bi deželni odbor s temeljito revizijo vmes posegel. Ravno Postojna in Ljubljana sta tipična zgleda liberalnega gospodarstva. Sta pa tudi zgleda, kako do brotljiv je deželni odbor tudi do mest z liberalno večino, da se ne straši na deželne stroške odrediti uradne revizije, da jih ohrani popolnega poloma in da poučuje nesposobne občinske organe o njihovih dolžnostih. Psovke, ki jih zato mečejo za njim disciplinirani liberalni organi, je pa najbolje priloziti revizijskemu poročilu... Torej govorite Postojncem, dr. Triller in Lavrenčič, o svojih zaslugah na komunalnem polju. Le s številkami na dan!

+ Poročevalec v hrvatskem saboru, ki ne pozna postav, na katere se sklicuje. Koalicija v hrvatskem saboru je dogovorila z banom postavo glede reforme občinskih doklad. Dozdaj so namreč vlastelini na Hrvatskem uživali ta fevdalni privilegij, da niso plačevali občinske doklade v izmeri davka, na katerega je naložena, marveč le toliko, kolikor je plačeval najjačji kmet v dotični občini. Ta krivična predprava se zdaj odpravi in se bo večji dohodek iz občinske doklade uporabil za zboljšanje učiteljskih plač. Vlastelini pa dobe za odškodnino nov privilegij, da bodo namreč v občinskem odboru kot virilisti lahko vlagali proti gotovim sklepom svoj veto, ki bo imel odločilno moč, ako ni to v bistveno škodo občine. Slednje pa določa okrajni načelnik, ki je organ vlade. To je torej zakon, na katerega koalicija pač ne more biti ponosna. Ni čuda, da pravaši in radičevci ta načrt v saboru pobijajo. Čudno pa je, da dr. Krišković, ki je zakonski načrt utemeljeval, ne pozna postav, na katere se sklicuje. Dejal je namreč, da pozna tudi kranjski občinski volilni red viriliste, ki plačujejo 200 K zemljarine. Pribečević je nato celo pravašem zaklical: »To je napravil vaš Susteršič!« Dr. Krišković bi pač lahko vedel, da smo na Kranjskem res imeli nekdanj viriliste, a da velja zdaj že par let nov občinski red in volilni red, ki je z virilisti pomedel.

+ P. Salezij Vodušek †. Po dolgi mučni bolezni je izdihnil svojo blago dušo č. g. P. Salezij Vodušek v Kandiji pri Novem mestu v soboto, dne 30. maja, zvečer ob pol 7. uri. Naj mu sveti večna luč!

— Požar. Iz Gorič: Dne 4. junija je nastal popoldne ob 1/3. uri požar v Zalogu. Pogorela je Ahčeva, nekdanj Antonova, hiša. Vnele so se saje, ko so kurili grmado za peko, hiša pa je bila s slamo krita. K sreči ni bilo vetra, zato so ljudje brž omejili ogenj, da se ni razširil na sosedna posvetva. Posvetnik je bil zavarovan. Zgorelo mu je precej pšenice. Kako živo bi bil potreben vodovod, čutimo posebno ob takih žalostnih prilikah, ko morajo ljudje zajemati vodo iz plitvega potoka in nositi v škafih na pogorišča. Naj bi se vendar zganili možje in zastavili ves svoj vpliv, da dobimo prepotrben vodovod, kateri bi gotovo ne stal mnogo, saj je močan studenec primeroma blizu in bi se vodovod ne izpeljal na veliko daljavo.

— K notici »Salezijanci v Novem mestu« smatra podpisani potrebno pripomniti sledeče: Gošp. župan iz Nove-

ga mesta je bil izletnikom salezijanskega zavoda skozinskozi naklonjen, izletnike je obdaril ter tudi osebno skrbel za mogobrojno udeležitev občinstva pri popoldanskem koncertu na Glavnem trgu pred mestno hišo. Za to mu bodi izročena — kakor vsem drugim gospodom in novomeškemu občinstvu — pristrčna zahvala. — Al. Kastelec, ravnatelj sal. zavoda.

— Podružnica Slomškove zveze za idrijski okraj priredi svoje zborovanje dne 18. junija ob 11. uri popoldne v Zireh. — Predaval bo g. uč. vod. L. Hladnik. Člani in prijatelji krščanskega učiteljstva, udeležite se zborovanja polnoštevilno. Odhod iz Idrije ob 8. uri zjutraj. — Odbor.

— Prostovoljno gasilno društvo v št. Vidu ponovno vabi slavno občinstvo, bratska gasilna in druga društva, da se mnogoštevilno udeležijo slavnosti 25letnega jubileja, ki se vrši v nedeljo 7. junija v št. Vidu nad Ljubljano. Spored: Ob pol 9. uri zjutraj sprejem peš, oziroma z vozom došlih gostov pri gasilnem domu. Odkorakanje na kolo dvor k sprejemu z vlakom došlih gostov. Po maši slavnostno zborovanje in podelitev zaslužnih kolajn. Popoldne velika ljudska veselica, ki bo nudila domačinom in tujcem mnogovrstnega poštenega razvedrila in zabave. Vrši se ob vsakem vremenu. Vstopnina prost. V nedeljo vsi v št. Vid! Bratska gasilna društva, ki imajo društvene zastave, naj se udeležijo slavnosti vsi z zastavami!

Čebelarstva podružnica na Vrhniki ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 7. junija, ob 3. uri popoldne v »Društvenem domu« na Vrhniki. Čebelarji, udeležite se polnoštevilno in pripeljite s seboj tudi nečlane.

— Umrli je v Zagrebu meščanka, hišna posestnica Rozalija Križ.

— Nazadovanje socialne demokracije v Hrvaški in Slavoniji. Socialno demokraško strokovno gibanje v Hrvaški in Slavoniji nazaduje. Socialno demokraški listi poročajo sami, da je bilo leta 1911 strokovno organiziranih 7182, leta 1912 5538 in leta 1913 5188. Ravno tako je nazadovale tudi premoženje strokovnih organizacij. Od 15.345 K v letu 1911 je padlo na 10.136 kron v letu 1913. Zanimivo, da na Hrvatskem deželna organizacija tiskarjev ni včlanjena pri socialistični deželni centrali.

Primorske vesti.

p Poštna tatvina 127.900 K v Trstu. Dva dni je trajalo zasliševanje 53 prič, večinoma poštних uradnikov in uslužbencev, ki so bili kritičnega dne 11. decembra 1913 v službi na poštnem uradu Trst 7 ali na glavni pošti. Zasliševanje se je tikalo najmanjnostnejših manipulacij z denarjem. Omeniti in pribiti moramo krivico, ki se godi slovenskemu poštному uslužbencu Alojziju Kočevanju, doma iz Sv. Križa pri Vipavi. Slabotni in bolelni mož ima doma bolno ženo, njegove družinske razmere so razdrapane, ker večmesečna bolezen v družini ga je spravila skoro ob pamet. Tekom obravnave so ga za to razni faktorji imenovali še »idijotac«. Mož je moral presedeti nad dvomesečni preiskovalni zapor, kjer je dobil tdi kal bolezni. Vendar njegov nastop je bil tekom zaslišanja odločen in odkritosrčen. Samo včeraj je bilo zaslišanih 21 prič. Omeniti je važno, da je bil priča Viktor Baudel toliko zaveden in je izjavil, da ne ume italijansko. Poklicali so tolmača za slovenski jezik sodnega avskultanta dr. Stojkoviča. Po zaslišanju so sledila izvedeniška mnenja. Zanimivo je, kako sta izvedenca - grafologa izvajala pretvoritev števila 92.000 v 127.800 K na podtaknjenem zavitku. Izvajala sta, da je bila najprvo številka 2 izpremenjena v številko 7, za tem številka 9 v 2, ena ničla v številko 8 in k temu je bila pripisana še 1, tako je nastala vsota 127.800 K. Izvajanja so vplivala konsternujoče. Vnela se je živahna debata med braniteljem in izvedenci, ki so preiskali nad 25 pisav raznih uslužbencev in prišli do zaključka, da je ona pisava obtoženčeva. Prišlo je pri večerni obravnavi do burnih incidentov. Branitelj dr. Robba je nekako kritiziral izvedeniško mnenje grafologov, češ da kot grafologi ne morejo podati izvida o pečatih, pečatnikih itd. Na to pripombo se je nekdo na galeriji nasmehnil. Predsednik dr. Clarici je ukoril branitelja, naj ne vzbuja med občinstvom smeja. Branitelj je reagiral, da vzbuja on (predsednik) smeh med občinstvom. Predsednik je nato obsodil branitelja na globo 150 K. Nato je hotel podati obtoženec obširno zasnovano izjavo, podarjajoč, da sta ga izvedenca s svojim izvidom ubila, čeprav je nedolžen in še vedno pošten. Predsednik ga je prekinil. Pozno zvečer je bilo dokazil-

no postopanje zaključeno. Jutrišnji dan je določen za podojere. Proces najbrž konča jutri pozno zvečer.

p Občinski proračun Trsta. Proračun občine Trst izkazuje za leto 1914. 1.765.870 K primanjkljaja. Potrebščin je izkazanih za 21.348.610 K, pokritja pa 19.582.680 K.

p Poročila se je v Gorici gospodična Frančiška Rutar, hči višesodnega svetnika gospoda Matije Rutarja z gospodom inženirjem Frančiškom Pazdero.

p Nesreča v ladjedelnici Sv. Roka. Včeraj popoldne so znatno ponesrečili pri delu trije delavci, in sicer: Roman Kordan iz Škofij, Dominik Fontanot in Ivan Prasel, zadnja oba iz Milj. Padel jim je velik koš železa na noge.

Ljubljanske novice.

lj Za romanje h Gospej Sveti dne 21. junija 1914 je že razvilo ljubljansko kršč. soc. tobačno delavstvo najširšo agitacijo, ker ob tej priliki priredi svoje vsakoletno veliko romanje, ki bo letos tem sijajnejše, ker se mu pridružita tudi, kakor smo včeraj javili v našem listu, naše organizacije S. K. S. Z. in J. S. Z. Romanje, o katerem smo včeraj objavili podrobnosti, obeta biti sijajno in je Podporno društvo delavcev in delavk ljubljanske tobačne tvornice že naprej ponosno nanj, ker obeta biti število udeležencev veliko. Kakor smo že včeraj poročali, stane vožnja z železnico in s parnikom po Vrbskem jezeru v III. razredu 6 K 50 vin., v II. razredu pa 10 K. V ljubljanski tobačni tvornici naj se priklasi udeležba pri zaupnikih in zaupnicah Podporega društva, da druge udeležence pa velja, da naj se tisti, ki se žele romanja udeležiti, nemudoma javijo na naslov »Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani«, Ljudski dom, kjer se dobe od ponedeljka naprej v pisarni, I. nadstropje, legitimacije za vožnjo. Zunanji udeleženci naj pošljejo denar po poštni nakaznici do ponedeljka, 15. t. m., nakar dobe legitimacijo. Vse naše organizacije v Ljubljani, ljubljanski in kamniški okolici, na Dolenjskem in na Notranjskem naj se 21. junija tega romanja udeležijo.

lj Izlet na Sv. Jošt. Slovenska krščan. soc. zveza (ženski oddelek) v Ljubljani priredi v nedeljo 7. t. m. izlet na Sv. Jošt. Odhod z gorenjskim vlakom ob 6. uri 51 min. zjutraj. Ker je na Joštu sveta maša že zjutraj, naj vsak izletnik prisostvuje sveti maši že prej. Izlet se vrši le ob ugodnem vremenu. Vsi člani in članice in vsi somišljeniki so vljudno vabljeni.

lj Razstava cerkvenih oblačil, ki jih je bratovščina »Vednega čiščenja« preteklo leto izgotovila, bo od nedeljo do sv. Reš. Telesa (od 7. do 11. junija) v škofiji vsak dan od 8.—12. ure popoldne in od 3.—6. ure popoldne. Vsi, ki se za bratovščino zanimajo, so vljudno povabljeni, naj jo obiščejo, da se prepričajo, kako so se letni prispevki porabili. Vsa oblačila se bodo brezplačno razdelila cerkvam naše škofije.

lj Motociklisti ustanove, kakor se nam poroča, svoje društvo. Zeleti bi bilo, da bi se tudi ta športna panoga, ki se vsled dobrih cestnih razmer čimdalje bolj razvija, spravila v okvir lastne organizacije. Prvi sestanek imajo v nedeljo, dne 7. t. m., pri »Novem svetu« ob pol 10. dopoldne, kjer se bodo prečitala pravila in o bodočem društvu podrobneje razgovorilo.

lj Plinarna v Ljubljani. Ker ima mestna občina razen 60 vse delnice v roki, nameravajo delniško društvo ljubljanske plinarne razdružiti, tako da postane plinarna popolnoma mestno podjetje.

lj K vestem o aretacijah dijakov v Ljubljani. Nekateri hrvaški listi so prinesli vest, da je policija aretovala v Ljubljani dva dijaka, ki sta bila menda v zvezi s Schäferjevo afero v Zagrebu. Kakor smo se informirali, so to zadnevne vesti vse popolnoma neresnične in ni bil nihče izmed dijakov aretovan. Ako so se na ljubljanski policiji vršila kaka zasliševanja dijakov, je bilo to le posledica znanega dijaškega štrajka, ker se je hotela policija prepričati, ali ne obstoje med dijaki kak organizacije, ki morajo biti, kakor znano, naznanjene policiji z ozirom na določila društvenega zakona. Vendar pa ni bil nihče izmed dijakov kaznovan in se ni nikomur ničesar zgodilo.

lj Na tuje stroške sta hodila po svetu ter pri raznih županstvih jemala podpore na račun svojih domovnih občin Ivan Kušar, rojen leta 1868. v Mostah pri Ljubljani in Tomo Mitter, rojen leta 1885. v Šmarjeti ter pristojen v Steuerberg pri Celovcu. Sedaj je pa politična oblast oba preklicala, na kar se županstva opozarjajo. Kot bolnišnično klatež so pa hrvatske oblasti proglasile Milko Kukovič, rojeno leta 1899 v Belih Vodah in Frančiška Kljunarič, roj. 1864. v Malunju kotu, Jaska.

lj Dirka kluba slov. kolesarjev »Ilirija« iz Kranja v Ljubljano se vrši v nedeljo,

7. t. m., ob vsakem vremenu. Odhod iz Kranja (t. j. Gastaja km 24, kjer je start) ob 5. uri in je prvega pričakovati ob 5. uri 35 minut pri cilju Zgornja Šiška km 2.

lj Prisiljenec skočil v Gruberjev kanal in pobegnil. Včeraj je od dela na Kodeljevem pobegnil prisiljenec J. Untermeierhofer, 18 let star, pristojen v Schärding v Gorenji Avstriji. Skočil je v Gruberjev kanal, ga preplaval in pobegnil na Golovec.

Štajerske novice.

Š Razlika med našimi fanti in nemškimi burši. Mariborski Orli so se peljali dne 1. junija z istim vlakom kot burši v Hoče, kjer je bila skupna vaja hočkih in mariborskih Orlov za nedeljsko slavnost Slov. Straže. Naši mladenci so že v Mariboru pa do Hoče korajžno prepevali pesmi: Hej Slovani, Lepa naša, Sumi Marica. Debelo so gledali Tevtoni, kje so se naenkrač »bindišarji« vzeli. Nemci so znali le svoj »Heil« in »Wacht am Rhein«, tulili so celo pot do Ptuja, v Hočah pa so metali na Orle prazne steklenice. Naši pa so korajžnim Nemcem odgovarjali s krepkimi »Živijo« in »Na zdar« klici. Na naši strani olika, a pri Nemcih po-divjanost.

Š Avtomobilna zveza Brežice-Kozje-Grobelno. Z rednimi vožnjami se prične zanesljivo v ponedeljek, 8. t. m., in sicer bode vozil do 15. t. m. samo en avtomobil, ki odhaja iz Brežic ob pol 6. uri zjutraj ter pride v Grobelno ob 1/10. uri dopoldne; popoldne pa odhaja iz Grobelnega ob pol 5. uri in pride v Brežice ob 1/9. uri zvečer. — Od 15. t. m. naprej vozil bode še drugi avtomobil, ki odhaja iz Grobelnega ob 5. uri zjutraj ter pride v Brežice ob devetih dopoldne; popoldne pa odhaja iz Brežic ob 2. uri 50 minut in pride v Grobelno ob 6. uri 50 minut zvečer. Brežiški, kozjanski in šmarnski okraji bodo zvezani torej med seboj in železnico z dvakratno vožnjo tja in nazaj. Družba si je nabavila sedaj dva moderna avtomobila z 20 sedeži in 35 konjskimi silami, naročila je pa že tudi tretjega, tako da bode pod vsakim pogojem vzdrževala redni osebni in poštni promet, ki se je družbi tudi poveril od strani poštnega ravnateljstva. Ljudstvo vseh slojev navdušeno pozdravlja to podjetje, tembolj ker je v rokah vodstva in družabnikov, katerim gre v prvi vrsti za to, vsaj deloma zadostiti gospodarskim potrebam teh treh, v prometnem oziru popolnoma zanemarjenih slovenskih okrajev in pospešiti tujski promet, ne pa morebiti z visokimi cenami iskati dobiček. Zeleti je, da se ga ljudstvo vsestransko poslužuje, da bode v kratkem mogočečasne vozne cene izdatno znižati.

Š V Artiču (breški okraj) je 24. maja t. l. občni zbor izvolil v načelstvo Hranilnice in posojilnice značajne može, kateri bodo delovali v blagor ljudstva in zavoda. Hranilnica in posojilnica ostane v rokah zanesljivih pristašev »Kmečke zveze«. Bog blagoslovi denarni zavod in novo izvoljeni odbor! Nasprotni listi pa naj govoré, kar hočejo!

Š Abiturienti c. kr. gimnazije v Mariboru vljudno vabijo na predstavo, ki se vrši v »Narodnem domu« v Mariboru v nedeljo, dne 14. roznika 1914, v prid dijaški kuhinji, pod pokroviteljstvom ravnatelja g. dr. J. Tomiška in svojega razrednika g. prof. Fr. Jerovška. — Upripori se »Deseti brat«. Med odmori svira pomnožen dijaški orkester. Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Fotelijski sedeži 2 K 30 v., sedeži I.—IV. vrste 2 K 10 vin., V.—VIII. vrste 1 K 60 vin., IX.—XII. vrste 1 K 10 v., stojšča 84 vin. Dijaške in vojaške vstopnice 44 vin. Na galeriji sedeži 80 vin., stojšča 40 v. Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo. Predprodaja vstopnic pri g. V. Weixlu, Glavni trg št. 22.

Zadnje vesti.

ITALIJANSKI KANDIDATI V KASTAVSKO-OPATIJSKEM VOLILNEM OKRAJU.

Opatija. V sedmem volilnem okraju za nedeljske splošne deželnozborske volitve je postavila italijanska manjšina skupno z Nemci za kastavsko-opatijski volilni okraj lovranskega advokata dr. Ruggera Sandrija za svojega kandidata. V nekem oklicu poudarjajo Italijani, da je dr. Sandri mlada moč, ki se bo borila za narodne in gospodarske pravice Italijanov v tem okraju.

LAŠKI VOLILNI OKLIC.

Trst. »Unione nazionale« v Poreču je izdala sedaj za nedeljske volitve v splošni kuriji istrskega deželnega zbora oklic na italijanske volilce, v katerem jih roti in pozivlja na svet boj proti slovanskemu nasprotniku. V črnih barvah jim slika ta oklic slovansko povodenj, ki se je zlasti zadnje čase pojavila v Istri, Slovanstvo Istre name-

rava skupen napad na italijansko zemljo, s katere hoče pognati Italijane — domačine.

DUNAJSKI PODŽUPANI.

Dunaj. V današnji seji dunajskega občinskega sveta je bil dosedanji drugi podžupan Hierhamer izvoljen za prvega podžupana, dosedanji tretji podžupan Hoss za drugega in občinski svetnik Rain za tretjega podžupana.

KAKO SO ČESKI NARODNI SOCIALCI PRODAJALI SVOJO OBSTRUKCIJO?

Praga. »Bohemia« poroča naslednje podrobnosti o ponudbi českih narodnih socialcev glede ustavljenja obstrukcije. V jeseni leta 1912. so namreč narodni socialci zavzeli odločno obstrukcijsko taktiko v parlamentu, ko so bili v razpravi razni vojaški zakoni. Vlada je izkušala na vsak način to obstrukcijo zadušiti. Grof Stürgkh je sprejel za časa obstrukcije, ko se je nekoč vrnil iz zbornice, v svoji pisarni vest, da se je tekom dneva pri ministerialnem svetniku dr. Greifu poslanec dr. Šviha izrazil, da bo narodna socialna stranka kmalu odnehala od svoje obstrukcije, ako se bodo izpremenile nekatere določbe v vojaških zakonih in ako ji bo vlada dala na razpolago večjo vsoto denarja. Ministrski predsednik je to vest vzel na znanje, ne da bi kaj reagiral v katerikoli smeri. Čez nekaj dni pa je min. svetnika Greifa poklical dunajski urednik »Českega Slova«, Emil Šimek, telefonično na razgovor, če je ministrski predsednik z ozirom na predlog dr. Šviha že odgovoril. Vprašanje Šimekovo je bilo tako, da se ni moglo sklepati, ali je Šimek tudi vedel o zahtevi dr. Šviha po denarju. Grof Stürgkh so tudi o tej stvari poročali, vendar ni ničesar ukrenil. Isti čas se je grofu Stürgkhu sporočilo, da želi dr. Šviha z njim zaupnega razgovora, ki pa naj bi se ne vršil v prostorih parlamenta, temveč v pisarni ministrskega predsednika. Tudi to vest je vzel grof Stürgkh na znanje, ne da bi izraženi želji posvetil kaj več pozornosti. Dr. Šviha torej ni bil sprejet. V nadaljnjem razvoju parlamentarnih dogodkov je bila premagana osamljena obstrukcija narodnih socialcev in zakonski načrti so bili sprejeti. Narodni socialci torej niso niti direktno, niti indirektno dobili denar, da so prenehali z obstrukcijo. Poslanec dr. Kramář je že takrat vedel, da so narodni socialci pripravljeni prodati svojo obstrukcijo. Govoril je o tem z grofom Stürgkhom, ki pred njim ničesar ni prikrival. Dr. Kramář je že takrat vedel, da je dr. Šviha interveniral zaradi te zadeve, samo za vsoto ni vedel. Od grofa Stürgkha je takrat tudi zvedel dr. Kramář, da se je od strani narodnih socialcev urgiralo zaradi odgovora na njihovo ponudbo in da je Stürgkh odklonil vsak razgovor. Ko je Stürgkh povedal to dr. Kramářu, je zadnji rekel razburjen: »Ali jim boste kaj dali?« Grof Stürgkh je odgovoril: »Temu... ne dam ničesar.« Dr. Kramář nato: »In proti takim ljudem moram na Češkem braniti svoj patriotizem!« — Šlo je za tekstilnega industrija Hernicha, ki je bil takrat v kritičnem položaju. Hernichev etablisement je prevzela centralna banka českih hranilnic za 17 milijonov kron in od ministrskega predsednika se je zahtevalo, naj se dovolijo tovarnarju mehanični krediti pri avstro-ogrski banki, ki mu je delala sitnosti. Urednik Šimek se je pozneje informiral pri minister. svetniku Greifu, če je ta zadeva rešena.

ALBANSKE ZMEŠNJAVE.

Rim. Vsi italijanski listi obširno komentirajo najnovejši položaj v Albaniji, povdarjajoč, da mora Italija pazno čuvati, ker Albanija pomenja za njo ravnotežje na Jadranskem morju. Ker je mednarodna komisija pogajanja v vsaši prekinila, morajo poseči vmes velesile. Italija je storila že vse tozadevne korake. Le Rusija se obotavlja in zahteva, da naj mednarodne čete zgolj ščitijo kneza. — Angleška bojna ladja »Duce of Edinburgh« je s 353 možmi

infanterije odplula iz Malte v albanske vode. — Mednarodna komisija ima v rokah dokaze za krivdo Essad paše. — Italijanski listi povprašujejo, kam je izginil Izmil Kemal. Nekateri trde, da je odšel iz Rima na Dunaj na konferenco k Berchtoldu, drugi, da se nahaja v Brindisiu, odkoder se popelje v Valono. Iz Rima je Izmil Kemal neznanjo kam izginil.

Dunaj. Tu se trdi: Situacija v Albaniji je sicer res tako opasna, da bodo morali slediti jako odločni koraki, da se prepreči propast Albanije, vendar pa vesti, da bi se velesile že ogrevale za novega kneza, niso resnične. Res pa je namreč, da je knez Viljem izjavil velesilam, da je pripravljen vztrajati na svojem mestu, če mu pridejo velesile na pomoč. Velesile so se že zedinile za skupno akcijo, ki bo manifestirala voljo Evrope v prilog vzdržanja rednih razmer v Albaniji. Že te dni odplujejo pred Drač po ena francoska, nemška, angleška in ruska bojna ladja, ki pripeljejo s seboj vsaka svoj posebni vojaški detašma, obstoječ iz 300 mož. Angleška križarka »Duke of Edinburgh« je že zapustila Malto in odplula v albanske vode. Sicer pa bo eventualni naskok vstavev na Drač tako brezuspešen. Internacionalno brodovje bo imelo sicer samo nalogo, da skrbi za varnost kneza Viljema in njegove rodbine, vendar pa je skoro gotovo, da bo za slučaj, če bi bil Drač kot knezova rezidenca v pogibelji, poseglo tudi aktivno v boj. Končno pa so tudi Drač v zadnjem času izbornu utrdili in postavili na vseh važnejših mestih močne baterije. Da bi bila mednarodna kontrolna komisija, kakor zatrjuje neki berlinski list, odložila svoj mandat, je malo verjetno. Dejstvo, da so se velesile odločile za skupno akcijo, je dokaz, kako resno presoja Evropa veliko nevarnost, ki bi nastala lahko v slučaju, če bi se Albanijo prepustilo samo sebi. Vrh tega obstoje tudi nade, tako trdijo dunajski informativni krogi, da mednarodna brodovna demonstracija pred Dračem še ne pomenja zadnjega koraka Evrope v albanskem vprašanju. Vse kaže namreč, da pride tudi še do najuspešnejše akcije, ki bo zagotovila pacifikacijo te kaotične države in to je: do mednarodne okupacije Albanije.

Peterburg. »Birževija Vjedomosti« poročajo, da se odpošlje v Drač 300 mož mednarodnih čet iz Skadra.

Belgrad. Ministrski predsednik Pašić je izjavil, da Srbija glede Albanije nima nobenih namer.

Carigrad. Vedno prihajajo vesti o izjavah Albancev za sultana. Število albanskih vstavev v Šijaku je naraslo že na 10.000.

Drač. Položaj je obupen. Palača kneza Wieda je strogo zastražena ter sta pred njo postavljena tudi dva topova. Mornariški vojniki stražijo tudi vse konzulate. Knežja družina je pripravljena, da se vsak čas vkrca na pripravljene ladje.

Dunaj. Izmil Kemal bej je došel sem in izjavil: Položaj v Albaniji je zelo resen, vendar ni, pravi, da bi se ga smatralo za obupnega. Vstaja je samo po tujih vplivih v srednji Albaniji, v krajih, ki so bili pokorni Essad paši. Velika večina Albanije je pa princu Wiedu zvesta. Knez nam mora biti ohranjen in bomo vse storili, da njegovo pozicijo ohranimo in utrdimo.

Drač. Polkovnik Thomson je proglasil nad Dračem obsedno stanje. Položaj je neizpremenjen.

ANTIGRŠKE DEMONSTRACIJE V BULGARIJI.

Varna. Tu je množica zasedla obe grški cerkvi.

ZNAČILNA PAŠIČEVA IZJAVA.

Belgrad. Ministrski predsednik Pašić je dopisniku »Az Esta« dejal: »Misel velikega Košuta o federaciji

vseh balkanskih držav ni pozabljena. Ona napreduje bolj nego se v Avstro-Ogrski misli.

NADLEŽNE SUFRAGETKE.

London. Pri večerajšnjem sprejemu v Buckingham-palači se je neka sufragetka prirnila v bližino kralja in kraljice ter zaklicala: »Velicanstvo, ali hočete preskrbeti ženskam volilno pravico in odpraviti nasilstvo proti njim?!« Žensko so takoj odstranili. Med splošnim ogorčenjem sta se kralj in kraljica vedla kot da bi neljubega dogodka ne opazila. Angleški jutranji listi zelo ogorčeno pišejo proti sufragetkam ter zahtevajo od vlade, naj nastopi proti njim čim najstrožje ter jih naj eventuelno tudi deportira.

Naročajte „Slovenca“!

Serravallo
železnato Kina-Vino
Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 8000 zdravniških sprčeval.
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Slovenski zavod. 1124
Sanaterij „Mirni dom“
pošta Gornja Kungota pri Mariboru za notranje in živčne bolezni. Celo leto odprt. — Zmerne cene. Govori se slovensko. Pojasnila daje dr. Čeh

Petrove kapljice
Preizkušen in izvesten lek proti akutnim in kroničnim boleznim želodca, črev, jeter, ledvic in obisti. Petrove kapljice so sestavljene iz zeliščnih sokov, ki blagodejno vplivajo na prebavo. Pomagajo vsakomur proti slabi prebavi, slabostim, kroničnemu kataru želodca in črev. Pomirjajo živce in krepi cel organizem. — Petrove kapljice so zakonito zavarovane in se razpošiljajo širini sveta.
Steklenica velj. 50 vin., 12 steklenic K 5.—, 24 steklenic K 10.—.
Dobiva se v lekarni „pri Sv. Petru“
FR. SULLER, Zagreb, Vlaška ulica 91.
kakor tudi v vseh ostalih lekarnah.
Znak sv. Petra

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 5. junija 1914.

Pšenica za oktober 1914	12.97
Rž za oktober	9.65
Oves za oktober	7.92
Koruza za julij 1914	7.66
Koruza za avgust 1914	7.88

lahneje

Izvrsten dalmatinec

Opolo, močan, liter K — 88, rdeči samotok liter K — 92, beli samotok, najfin., K 1.—. Naročite z dopisnico vse vrste a liter z dostavo in steklenicami K 3.—. 1839
M. ŽERJAV, LJUBLJANA, Strelška ulica 32.

TOVARNA ZAMAŠKOV
JELAČIN & KO
LJUBLJANA

NAJSOLIDNEJŠA in NAJCENEJŠA
POSTREŽBA! ELEKTRIČNI OBRAT.
DIREKTNI UVOZ PROBKOVINE
iz ŠPANIJE in PORTUGALSKE.
ZAHTEVAJTE VZORCE!

Dobra kuharica

srednje starosti, zmožna obeh deželnih jezikov, se sprejme za častniško mizo III/31 deželnoobrambnega bataljona v Ljubljani. Prijave vsak dan od 10.—12. ure dopoldne v bataljonski pisarni, nova vojašnica II. nadstropje. 1856

Poziv na p. t. duhovščino!

Morsko kopališče Gradež pri Ogleju.

Kakor prejšnja leta je biša duhovniškega podpornega društva »Pio Sovvegno« na razpolago tudi letos meseca junija, julija in avgusta odpotitka in razvedrila potrebnim duhovnikom. Cena za hrano in postrežbo je zelo zmerna. — Pojasnila daje predsedništvo »Pio Sovvegno« v Gorici (Corte S. Ilario 7.) 1870

Manjše

1860

stanovanje

se odda za avgustov termin. — Vpraša se v ulici Sredina (Prule) št. 14, I. nadstropje.

Pater F. E. Leitner,

provincijal in zdravnik-voditelj v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu, je uporabljal tinkturo za želodec, lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, z dobrim uspehom pri prehlajenju želodca in črevesja, kakor tudi pri obolenju jeter. — Steklenica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna

G. Piccoli

Ljubljana.

Sirolin "Roche"

prinaša olahčanje in ozdravljenje pri pljučnih boleznih, prehlajenjih, influenci, naduhi

Izvirni zavoj s K. 4.— se dobi v vseh lekarnah.

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K. LJUBLJANA NA BREGU.

Cene za gospode	K 14.—, 17.—, 20.—
" " dame	" 12.—, 15.—, 18.—
" " dečke	" 10.—, 12.—
" " otroke	" 5.—, 6.—, 7.—, 8.—

Garantirana kakovost po teh cenah. Cenejše vrste od kron 1.50 naprej.